Zbierka súdnych rozhodnutí

ROZSUDOK SÚDNEHO DVORA (prvá komora)

z 3. októbra 2013*

„Poľnohospodárstvo — Spoločná poľnohospodárska politika — Režim jednotnej platby — Nariadenie (ES) č. 1782/2003 — Výpočet platobných nárokov — Stanovenie referenčnej čiastky — Referenčné obdobie — Článok 40 ods. 1, 2 a 5 — Mimoriadne okolnosti — Poľnohospodári, na ktorých sa vzťahujú agroenvironmentálne záväzky podľa nariadenia (EHS) č. 2078/92 a nariadenia (ES) č. 1257/1999 — Stanovenie nároku na opätovné zhodnotenie referenčnej čiastky — Zásada legitímnej dôvery — Rovnosť zaobchádzania medzi poľnohospodármi“

Vo veci C-298/12,

ktorej predmetom je návrh na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 267 ZFEÚ, podaný rozhodnutím Conseil d'État (Francúzsko) zo 4. mája 2012 a doručený Súdnemu dvoru 18. júna 2012, ktorý súvisí s konaním:

Confédération paysanne

proti

Ministre de l'Alimentation, de l'Agriculture et de la Pêche,

SÚDNY DVOR (prvá komora),

v zložení: predseda prvej komory A. Tizzano, sudcovia M. Berger, A. Borg Barthet (spravodajca), E. Levits a J.-J. Kasel,

generálna advokátka: J. Kokott,

tajomník: V. Tourrès, referent,

so zreteľom na písomnú časť konania a po pojednávaní z 18. apríla 2013,

so zreteľom na pripomienky, ktoré predložili:

— Confédération paysanne, v zastúpení: M. Jacquot, avocat,

— francúzska vláda, v zastúpení: C. Candat a D. Colas, splnomocnení zástupcovia,

— Európska komisia, v zastúpení: B. Schima a H. Tserepa-Lacombe, splnomocnení zástupcovia,

po vypočutí návrhov generálnej advokátky na pojednávaní 16. mája 2013,

vyhlásil tento

* Jazyk konania: francúzština.

Rozsudok

1 Návrh na začatie prejudiciálneho konania sa týka výkladu článku 40 ods. 1, 2 a 5 nariadenia Rady (ES) č. 1782/2003 z 29. septembra 2003, ktorým sa stanovujú spoločné pravidlá režimov priamej podpory v rámci Spoločnej poľnohospodárskej politiky a ktorým sa zavádzajú niektoré režimy podpory pre poľnohospodárov a ktorým sa menia a dopĺňajú nariadenia (EHS) č. 2019/93, (ES) č. 1452/2001, (ES) č. 1453/2001, (ES) č. 1454/2001, (ES) č. 1868/94, (ES) č. 1251/1999, (ES) č. 1254/1999, (ES) č. 1673/2000, (EHS) č. 2358/71 a (ES) č. 2529/2001 (Ú. v. EÚ L 270, s. 1; Mim. vyd. 03/040, s. 269), zmeneného a doplneného nariadením Rady (ES) č. 1009/2008 z 9. októbra 2008 (Ú. v. EÚ/ES L 276, s. 1, ďalej len „nariadenie č. 1782/2003“).

2 Tento návrh bol podaný v rámci sporu medzi Confédération paysanne a francúzskym Ministre de l'Alimentation, de l'Agriculture et de la Pêche (ministerstvom pre výživu, poľnohospodárstvo a rybolov) vo veci zákonnosti niektorých ustanovení výnosu z 23. februára 2010, ktorým sa mení a dopĺňa výnos z 20. novembra 2006 o uplatňovaní dekrétu č. 2006-710 z 19. júna 2006 o zavedení podpory príjmov stanovenej nariadením Rady (ES) č. 1782/2003 z 29. septembra 2003 (JORF z 28. februára 2010, s. 4141, ďalej len „výnos z 23. februára 2010“).

Právny rámec

Právo Únie

Nariadenie č. 1782/2003

3 Podľa článku 37 ods. 1 nariadenia č. 1782/2003:

„Referenčná čiastka predstavuje trojročný priemer celkových čiastok platieb poskytnutých poľnohospodárovi podľa režimov podpory uvedených v prílohe VI, vypočítaná a upravená v súlade s prílohou VII, v každom kalendárnom roku referenčného obdobia podľa článku 38.

…“

4 V zmysle článku 38 tohto nariadenia referenčné obdobie zahŕňa kalendárne roky 2000, 2001 a 2002.

5 Článok 40 uvedeného nariadenia s názvom „Mimoriadne okolnosti“ stanovoval:

„1. Odlišne od článku 37 je každý poľnohospodár, ktorého produkcia bola počas referenčného obdobia vážne ovplyvnená prípadom vyššej moci alebo mimoriadnymi okolnosťami, ktoré nastali pred uvedeným referenčným obdobím alebo počas neho, oprávnený požiadať, aby sa referenčná čiastka vypočítala na základe kalendárneho roku alebo kalendárnych rokov referenčného obdobia, ktoré neboli ovplyvnené prípadom vyššej moci alebo mimoriadnymi okolnosťami.

2. Ak bolo prípadom vyššej moci alebo mimoriadnymi okolnosťami ovplyvnené celé referenčné obdobie, vypočíta členský štát referenčnú čiastku na základe obdobia 1997 až 1999.

…

3. Prípad vyššej moci alebo mimoriadne okolnosti, ako aj príslušné dôkazy, ktoré sú doložené k spokojnosti príslušného orgánu, oznámi príslušný poľnohospodár písomne príslušnému orgánu v lehote, ktorú každý členský štát stanoví.

4. Prípady uznané príslušným orgánom ako vyššia moc alebo mimoriadne okolnosti sú napríklad:

a) úmrtie poľnohospodára;

b) dlhšie trvajúca pracovná neschopnosť poľnohospodárov;

c) vážna prírodná katastrofa, ktorá významne zasiahla poľnohospodárske plochy poľnohospodárskeho podniku;

d) náhodné zničenie budov poľnohospodárskeho podniku určených na chov zvierat;

e) choroba, ktorá postihne časť alebo všetky hospodárske zvieratá poľnohospodárov.

5. Odseky 1, 2 a 3 tohto článku sa primerane použijú pre poľnohospodárov, ktorí mali počas príslušného obdobia agroenvironmentálne záväzky v súlade s nariadeniami [Rady] (EHS) č. 2078/92 [z 30. júna 1992 o poľnohospodárskych výrobných metódach zlučiteľných s požiadavkami ochrany životného prostredia a so zachovaním krajiny [*neoficiálny preklad*] (Ú. v. ES L 215, s. 85)] a (ES) č. 1257/1999 [zo 17. mája 1999 o podpore rozvoja vidieka z Európskeho poľnohospodárskeho usmerňovacieho a záručného fondu (EPUZF) a ktorým sa menia a rušia niektoré nariadenia (Ú. v. ES L 160, s. 80; Mim. vyd. 03/025, s. 391), zmeneným a doplneným nariadením Rady (ES) č. 2223/2004 z 22. decembra 2004 (Ú. v. EÚ L 379, s. 1, ďalej len ‚nariadenie č. 1257/1999')], na pestovateľov chmeľu, ktorí mali počas toho istého obdobia záväzky v súvislosti s vyoraním v súlade s nariadením [Rady] (ES) č. 1098/98 [z 25. mája 1998, ktorým sa zavádzajú osobitné dočasné opatrenia pre chmeľ (Ú. v. ES L 157, s. 7; Mim. vyd. 03/023, s. 117)], ako aj na pestovateľov tabaku, ktorí sa podieľali na programe odkupovania kvót v súlade s nariadením [Rady] (EHS) č. 2075/92 [z 30. júna 1992 o spoločnej organizácii trhu so surovým tabakom (Ú. v. ES L 215, s. 70; Mim. vyd. 03/013, s. 29)].

V prípade, že opatrenia uvedené v prvom pododseku sa vzťahovali na príslušné obdobie, ako aj na obdobie uvedené v odseku 2, členské štáty určia príslušnú čiastku na základe objektívnych kritérií tak, aby sa zabezpečilo rovnaké zaobchádzanie so všetkými poľnohospodármi a zabránilo deformácii trhu a hospodárskej súťaže, a to v súlade s presnými pravidlami, ustanovenými Komisiou v súlade s postupom uvedeným v článku 144 ods. 2."

Nariadenie č. 2078/92

6 Druhé a dvanáste odôvodnenie nariadenia č. 2078/92 zneli:

„keďže opatrenia, ktorých cieľom je zníženie poľnohospodárskej produkcie v Spoločenstve, majú mať priaznivé dôsledky v oblasti životného prostredia;

…

keďže opatrenia, na ktoré sa vzťahuje toto nariadenie, majú podnecovať poľnohospodárov, aby prijali záväzky týkajúce sa poľnohospodárstva zodpovedajúceho požiadavkám ochrany životného prostredia a zachovania krajiny, a tým prispeli k trhovej rovnováhe; a nahrádzať poľnohospodárom príjmové straty spôsobené znížením výroby a/alebo zvýšením výrobných nákladov a tiež odmeniť ich za úlohu, ktorú zohrávajú pri zlepšovaní životného prostredia" [*neoficiálny preklad*].

7 Podľa článku 1 písm. a) tohto nariadenia režim podpôr zavedený predmetným nariadením bol určený na „zlepšenie využitia poľnohospodárskych výrobných postupov, ktoré smerujú k obmedzeniu znečisťujúcich dôsledkov poľnohospodárstva, čo prostredníctvom zníženia výroby takisto prispieva k zlepšeniu trhovej rovnováhy [*neoficiálny preklad*]".

8 Článok 2 ods. 1 uvedeného nariadenia stanovoval:

„Pod podmienkou pozitívnych účinkov na životné prostredie a krajinu môže režim pozostávať z podpôr poľnohospodárom, ktorí sa zaviažu:

a) výrazne obmedziť používanie hnojív a/alebo prípravkov na ochranu rastlín, zachovať už zavedené obmedzenia alebo zaviesť prípadne zachovať postupy ekologického poľnohospodárstva;

b) inými spôsobmi ako sú uvedené v písm. a) pristúpiť k extenzifikácii rastlinnej výroby vrátane krmív, alebo k zachovaniu extenzívnej výroby, alebo k premene ornej pôdy na extenzívne trávnaté plochy;

c) znížiť množstvo hovädzieho dobytka alebo oviec v pomere k povrchovej jednotke využívanej na pestovanie krmív;

d) využívať iné výrobné postupy zlučiteľné s požiadavkou ochrany životného prostredia, prírodných zdrojov, ako aj zachovaním krajiny a vidieka, alebo chovať miestne plemená zvierat ohrozené vyhynutím;

e) udržiavať opustené poľnohospodárske a lesné plochy;

f) minimálne na dvadsať rokov vyčleniť poľnohospodársku pôdu na účely jej využitia spojené so životným prostredím, a to najmä s cieľom zriadiť rezervácie biotopov alebo prírodné parky alebo na ochranu vôd;

g) sprístupniť pozemky verejnosti a voľnočasovým aktivitám.“ [*neoficiálny preklad*]

Nariadenie č. 1257/1999

9 V zmysle článku 22 nariadenia č. 1257/1999:

„Podpora pre poľnohospodárske metódy navrhnuté na ochranu životného prostredia, zachovanie krajiny (agroenvironmentálne opatrenia) alebo zlepšenie životných podmienok zvierat má prispievať k dosiahnutiu cieľov spoločenstva týkajúcich sa poľnohospodárstva, životného prostredia a životných podmienok hospodárskych zvierat.

Touto podporou sa podporia:

a) spôsoby využívania poľnohospodárskej pôdy, ktoré sú zlučiteľné s ochranou a zlepšovaním životného prostredia, krajiny a jej chrakteristík, prírodných zdrojov, pôdy a genetickej rozmanitosti,

b) environmentálne priaznivé rozširovanie poľnohospodárstva [environmentálne priaznivá extenzifikácia spôsobov poľnohospodárskej výroby – *neoficiálny preklad*] a manažment pasienkových systémov s nízkou intenzitou,

c) ochrana ohrozených poľnohospodárskych prostredí s vysokou prírodnou hodnotou,

d) zachovávanie krajiny a historických čŕt poľnohospodárskej pôdy,

e) využitie environmentálneho plánovania pri poľnohospodárskych postupoch,

f) zlepšenie životných podmienok zvierat.“

10 Článok 24 ods. 1 prvý pododsek tohto nariadenia stanovuje:

„Podpora súvisiaca s agroenvironmentálnym záväzkom alebo so záväzkom spojeným so životnými podmienkami zvierat sa poskytuje každoročne a vypočíta sa na základe:

a) ušlého príjmu,

b) dodatočných nákladov vyplývajúcich z daného záväzku a

c) potreby poskytnúť stimul.“

Francúzska právna úprava

Dekrét z 19. júna 2006

11 Podľa článku 1 deviateho a desiateho odseku dekrétu č. 2006-710 z 19. júna 2006 o zavedení podpory príjmov stanovenej nariadením Rady č. 1782/2003 z 29. septembra 2003 (JORF z 20. júna 2006, s. 9220) v znení dekrétu č. 2008-1261 z 2. decembra 2008 (JORF zo 4. decembra 2008, s. 18530, ďalej len „dekrét z 19. júna 2006“):

„Na účely uplatnenia článku 40 ods. 5 [nariadenia č. 1782/2003] sa môžu zohľadniť iba agroenvironmentálne záväzky, ktorých zoznam je stanovený výnosom ministra poľnohospodárstva a ktoré viedli v danom prípade k poklesu najmenej o 20 %:

— buď čiastky podpôr získanej v dotyčných rokoch v súlade so spôsobom výpočtu stanoveným výnosom, vo vzťahu k čiastke podpory vyplatenej na základe neovplyvnených rokov referenčného obdobia;

…

Pokiaľ vyššia moc, mimoriadna okolnosť alebo agroenvironmentálny záväzok postihne všetky roky… referenčného obdobia… a vedie… k zníženiu výšky podpôr…, podmienky výpočtu tohto zníženia budú definované výnosom ministra poľnohospodárstva.

…“

Výnos z 20. novembra 2006

12 Článok 5 výnosu z 20. novembra 2006, ktorým sa vykonáva dekrét č. 2006-710 z 19. júna 2006 (JORF z 25. novembra 2006, s. 17707) v znení výnosu z 23. februára 2010 (ďalej len „výnos z 20. novembra 2006“) stanovuje:

„Na vykonanie deviateho odseku článku 1 vyššie uvedeného dekrétu č. 2006-710 z 19. júna 2006 sa čiastka podpôr získaná v priebehu daného roka rovná súčtu všetkých čiastok získaných za každý z 11 typov podpôr uvedených v článku 1 tohto výnosu.“

13 Podľa článku 6 ods. 4 a 5 výnosu z 20. novembra 2006:

„4. Referenčná čiastka poľnohospodára vypočítaná v súlade s ustanoveniami odseku 1 článku 40 [nariadenia č. 1782/2003] sa opätovne zhodnotí o čiastku rovnajúcu sa tretine rozdielu medzi priemernou čiastkou podpôr získanou v priebehu rokov referenčného obdobia, ktoré neboli

ovplyvnené agroenvironmentálnym záväzkom, a priemernou čiastkou podpôr získanou v priebehu rokov referenčného obdobia, ktoré boli ovplyvnené agroenvironmentálnym záväzkom, pokiaľ pomer medzi:

— tretinou rozdielu medzi priemernou čiastkou podpôr získanou v priebehu rokov referenčného obdobia, ktoré neboli ovplyvnené agroenvironmentálnym záväzkom, a priemernou čiastkou podpôr získanou v priebehu rokov referenčného obdobia, ktoré boli ovplyvnené agroenvironmentálnym záväzkom,

— a súčtom tretiny tohto rozdielu a referenčnej čiastky, vypočítaným podľa odseku 1 článku 40 [nariadenia č. 1782/2003],

— sa rovná alebo prevyšuje 6, 6 %.

5. Ustanovenia odsekov 3 a 4 sa neuplatnia v prípade, že poľnohospodár v priebehu každého z troch rokov referenčného obdobia mal aspoň jeden z agroenvironmentálnych záväzkov uvedených v článku 3.“

14 Článok 7 výnosu z 20. novembra 2006 stanovuje:

„1. Ak mal poľnohospodár agroenvironmentálne záväzky definované v článku 3 tohto výnosu počas každého z troch rokov referenčného obdobia, miera poklesu počítaná na účely deviateho odseku článku 1 vyššie uvedeného dekrétu z 19. júna 2006 zodpovedá pomeru medzi:

— rozdielom medzi čiastkou podpôr získanou počas posledného roka neovplyvneného agroenvironmentálnym záväzkom a priemerom čiastok podpôr získaných v priebehu referenčného obdobia,

— a súčtom tohto rozdielu a referenčnej čiastky vypočítanej v súlade s ustanoveniami článku 37 [nariadenia č. 1782/2003].

V zmysle druhého odseku zodpovedá čiastka podpôr získaná v priebehu posledného roka neovplyvneného agroenvironmentálnym záväzkom čiastke podpôr vypočítanej v súlade s článkom 5 tohto výnosu získanej v priebehu posledného roka neovplyvneného agroenvironmentálnym záväzkom, na ktorú sa uplatňuje koeficient rovnajúci sa pomeru medzi priemerom plochy využívanej poľnohospodárskej pôdy v priebehu referenčného obdobia a plochou využívanej poľnohospodárskej pôdy v priebehu posledného roka neovplyvneného agroenvironmentálnym záväzkom.

2. Ak miera poklesu vypočítaná v súlade s odsekom 1 dosiahne prah 20 % uvedený v deviatom odseku článku 1 vyššie uvedeného dekrétu z 19. júna 2006, pridá sa k referenčnej čiastke čiastka vypočítaná v súlade s článkom 37 [nariadenia č. 1782/2003].

Čiastka, ktorá sa má doplniť, sa rovná rozdielu medzi čiastkou podpôr získanou v priebehu posledného roka neovplyvneného agroenvironmentálnym záväzkom, vypočítanou v súlade s poslednou vetou odseku 1, a priemerom čiastok podpôr získaných v priebehu referenčného obdobia.

3. Na účely uplatnenia tohto článku nesmie posledný rok neovplyvnený agroenvironmentálnym záväzkom predchádzať roku 1992.“

Spor vo veci samej a prejudiciálne otázky

15 Dňa 28. apríla 2010 Confédération paysanne podala na Conseil d’État žalobu o zrušenie odsekov 2 až 4 článku 1 výnosu z 23. februára 2010.

16 Na podporu tejto žaloby uvádza dva žalobné dôvody.

17 Na jednej strane Confédération paysanne tvrdí, že napadnuté ustanovenia treba zrušiť, keďže boli prijaté podľa článku 1 deviateho odseku dekrétu z 19. júna 2006. Tento dekrét je v rozpore s článkom 40 ods. 1 a 5 nariadenia č. 1782/2003, lebo podmieňuje nárok na opätovné zhodnotenie referenčnej čiastky poľnohospodárov, ktorí mali agroenvironmentálne záväzky počas celého referenčného obdobia alebo jeho časti, znížením čiastky podpôr, ktorú poľnohospodári získali, a nie znížením ich produkcie.

18 Na druhej strane Confédération paysanne tvrdí, že odseky 2 a 4 článku 1 výnosu z 23. februára 2010 tým, že založili nárok na opätovné zhodnotenie referenčnej čiastky poľnohospodárov, ktorých produkcia bola vážne ovplyvnená z dôvodu agroenvironmentálnych záväzkov, ktoré mali počas celého referenčného obdobia, na porovnaní medzi čiastkou podpôr získanou počas posledného roka neovplyvneného agroenvironmentálnym záväzkom, ktorý môže siahať až do roku 1992, a priemerom čiastok podpôr získaných v priebehu referenčného obdobia, nezohľadňujú požiadavku rovnosti zaobchádzania medzi poľnohospodármi stanovenú v článkom 40 ods. 5 nariadenia č. 1782/2003. Toto nedodržanie rovnosti zaobchádzania vychádza z toho, že čiastka podpôr uvedených v článku 1 výnosu z 20. novembra 2006 v priebehu rokov 1992 až 2000 značným spôsobom vzrástla a v dôsledku toho, pokiaľ ide o poľnohospodárov, ktorí mali agroenvironmentálne záväzky niekoľko rokov pred začatím referenčného obdobia, môže toto porovnanie iba výnimočne vykázať pokles čiastky podpôr dostatočný na vznik nároku na opätovné zhodnotenie referenčnej čiastky.

19 Conseil d'État, ktorá sa domnievala, že odpoveď na žalobné dôvody, ktoré uviedla Confédération paysanne, závisí od výkladu článku 40 ods. 1, 2 a 5 nariadenia č. 1782/2003, rozhodla prerušiť konanie a položiť Súdnemu dvoru tieto prejudiciálne otázky:

„1. Oprávňujú odseky 1 a 5 článku 40 [nariadenia č. 1782/2003] vzhľadom na ich znenie, ale tiež ich účel členské štáty založiť nárok na opätovné zhodnotenie referenčnej čiastky poľnohospodárov, ktorých produkcia bola vážne ovplyvnená z dôvodu agroenvironmentálnych záväzkov, ktoré mali počas celého referenčného obdobia alebo jeho časti, na porovnaní medzi čiastkami priamych platieb získanými počas rokov ovplyvnených takýmito záväzkami a čiastkami priamych platieb získanými počas neovplyvnených rokov?

2. Oprávňujú odseky 2 a 5 článku 40 [nariadenia č. 1782/2003] členské štáty založiť nárok na opätovné zhodnotenie referenčnej čiastky poľnohospodárov, ktorých produkcia bola vážne ovplyvnená z dôvodu agroenvironmentálnych záväzkov, ktoré mali počas celého referenčného obdobia, na porovnaní medzi čiastkou priamych platieb získanou počas posledného roka neovplyvneného agroenvironmentálnym záväzkom aj v prípade, ak tento rok o osem rokov predchádza referenčné obdobie, a priemernou ročnou čiastkou priamych platieb získanou počas referenčného obdobia?“

O prejudiciálnych otázkach

O prvej otázke

20 Svojou prvou otázkou sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či sa článok 40 ods. 5 prvý pododsek nariadenia č. 1782/2003 má vykladať v tom zmysle, že členské štáty môžu založiť nárok na opätovné zhodnotenie referenčnej čiastky poľnohospodárov, ktorých produkcia bola vážne ovplyvnená z dôvodu agroenvironmentálnych záväzkov, ktoré mali počas celého referenčného obdobia alebo jeho časti, na porovnaní medzi čiastkou priamych platieb získanou počas rokov ovplyvnených takýmito záväzkami a čiastkou priamych platieb získanou počas neovplyvnených rokov?

21 Na účely odpovede na túto otázku je potrebné najskôr uviesť, podobne ako uviedla generálna advokátka v bode 24 svojich návrhov, že spomedzi jazykových verzií nariadenia č. 1782/2003 pred tým, ako bolo zmenené a doplnené, výlučne francúzska verzia článku 40 ods. 1 tohto nariadenia používa pojem „vážne ovplyvnená“. Španielska, nemecká, talianska, portugalská a fínska verzia tohto ustanovenia totiž ako jedinú podmienku poskytnutia podpory poľnohospodárskym podnikom stanovujú „ovplyvnenie“ produkcie, zatiaľ čo dánska, grécka, anglická, holandská a švédska verzia vyžadujú splnenie podmienky „nevýhodného ovplyvnenia“, pričom nevyžadujú závažné ovplyvnenie produkcie.

22 Podľa ustálenej judikatúry však potreba jednotného uplatňovania, a teda výkladu aktu Únie vylučuje, aby bol tento akt posudzovaný izolovane v jednej zo svojich verzií, ale naopak vyžaduje, aby bol vykladaný podľa skutočnej vôle normotvorcu a ním sledovaného účelu, najmä s prihliadnutím na všetky ostatné úradné jazyky (pozri najmä rozsudky z 3. júna 2010, Internetportal und Marketing, C-569/08, Zb. s. I-4871, bod 35, ako aj z 9. júna 2011, Eleftheri tileorasi a Giannikos, C-52/10, Zb. s. I-4973, bod 23).

23 V tejto súvislosti treba uviesť, že ojedinelosť francúzskej verzie článku 40 ods. 1 nariadenia č. 1782/2003 existovala už v texte návrhu nariadenia Rady, ktorým sa stanovujú spoločné pravidlá režimov priamej podpory v rámci spoločnej poľnohospodárskej politiky a ktorým sa zavádzajú režimy podpory pre výrobcov určitých kultúr [KOM(2003) 23 v konečnom znení].

24 Ďalej je opodstatnené pripomenúť, že článok 40 nariadenia č. 1782/2003 obsahuje odchylnú úpravu, ktorá je určená na prispôsobenie pravidla výpočtu referenčnej čiastky stanoveného v rámci tzv. „historického“ modelu, podľa ktorého poľnohospodári, ktorí v priebehu referenčného obdobia zahŕňajúceho kalendárne roky 2000 až 2002 poberali platbu na základe prinajmenšom jedného z režimov podpory, ktoré sú upravené v prílohe VI tohto nariadenia, majú nárok na podporu vypočítanú na základe referenčnej čiastky dosiahnutej pre každého poľnohospodára z ročného priemeru všetkých platieb poskytnutých na základe uvedených režimov v tomto období.

25 Konkrétne, článok 40 ods. 5 nariadenia č. 1782/2003 v spojení s odsekom 1 uvedeného článku umožňuje poľnohospodárom, na ktorých sa v priebehu referenčného obdobia vzťahovali agroenvironmentálne záväzky podľa nariadení č. 2078/92 a 1257/1999, požiadať, aby sa ich referenčná čiastka vypočítala na základe kalendárneho roka alebo kalendárnych rokov referenčného obdobia, ktoré týmito záväzkami neboli ovplyvnené (pozri rozsudok z 11. novembra 2010, Grootes, C-152/09, Zb. s. I-11285, bod 60).

26 Normotvorca Únie pri rozšírení mimoriadnych okolností na poľnohospodárov, na ktorých sa v priebehu referenčného obdobia vzťahovali agroenvironmentálne záväzky podľa nariadení č. 2078/92 a 1257/1999, vychádzal z toho, že poľnohospodár, ktorý prijal tieto záväzky, nemôže byť znevýhodnený v rámci neskoršieho podporného režimu Únie práve z dôvodu takých záväzkov, keďže nebol schopný predvídať, že jeho rozhodnutie bude mať dôsledky na budúce priame platby podľa právnej úpravy prijatej neskôr (pozri rozsudok Grootes, už citovaný, body 36 a 44).

27 Tento výklad potvrdzujú aj práce na príprave nariadenia č. 1782/2003 a najmä dokument nazvaný „Režim priamej platby, konkrétne prípady, národná rezerva“ sprístupnený 28. mája 2003 na stretnutí pracovnej skupiny poverenej horizontálnymi poľnohospodárskymi otázkami [(DS 200/03 REV 1] a prevzatý v prílohe IV dokumentu Rady č. 9971/03 z 3. júna 2003], podľa ktorého treba v súlade s rozsudkom z 28. apríla 1988, Mulder (120/86, Zb. s. 2321, bod 24), umožniť, aby sa na poľnohospodárov, ktorí prijali agroenvironmentálne záväzky, mohol uplatniť režim mimoriadnych okolností.

28 Práce na príprave nariadenia č. 1782/2003, ani žiadne ustanovenia tohto nariadenia však nenaznačujú, že zámerom normotvorcu bolo podmieniť uplatnenie uvedeného režimu na týchto poľnohospodárov tým, že ich produkcia musí byť „vážne“ ovplyvnená.

29 Po uvedení tohto spresnenia je na účely odpovede na prvú otázku potrebné uviesť, ako vyplýva z bodu 26 tohto rozsudku, že cieľom normotvorcu bolo zabezpečiť, aby sa poľnohospodári, ktorí počas referenčného obdobia podliehali týmto agroenvironmentálnym opatreniam, nachádzali v rovnakej situácii, v akej by boli, keby sa nezúčastnili na týchto opatreniach.

30 Zo systematiky článku 40 nariadenia č. 1782/2003 okrem toho vyplýva, že skutočnosť, že dotknutý poľnohospodár mal v priebehu referenčného obdobia agroenvironmentálne záväzky podľa nariadení č. 2078/92 a 1257/1999, je sama osebe postačujúca na to, aby mu bol priznaný nárok na výpočet jeho referenčnej čiastky na základe kalendárneho roka alebo kalendárnych rokov uvedeného obdobia, ktoré takým záväzkom nepodliehali, pričom nie je nevyhnutné posudzovať, či produkcia tohto poľnohospodára bola v dôsledku týchto záväzkov ovplyvnená.

31 Ako totiž vyplýva z článku 2 nariadenia č. 2078/92 v spojení s článkom 1 písm. a) a druhým a dvanástym odôvodnením tohto nariadenia, ako aj z článku 22 nariadenia č. 1257/1999, uvedené záväzky, ktoré vyžadujú zavedenie spôsobov poľnohospodárskej výroby, ktoré zahŕňajú najmä obmedzenie používania hnojív a prípravkov na ochranu rastlín, extenzifikáciu poľnohospodárskej výroby, obmedzenie množstva hovädzieho dobytka alebo oviec v pomere k povrchovej jednotke využívanej na pestovanie krmív, ktoré vedie k zníženiu výnosu, vyčlenenie poľnohospodárskej pôdy na účely jej využitia spojené so životným prostredím, alebo sprístupnenie pozemkov verejnosti a voľnočasovým aktivitám, majú nepochybne nepriaznivý vplyv na produkciu poľnohospodára, ktorý tieto záväzky prijal.

32 Navyše pre poľnohospodára, ktorého výrobu ovplyvnilo uplatnenie opatrení vyplývajúcich z agroenvironmentálnych záväzkov, by mohlo byť za určitých okolností ťažké alebo dokonca nemožné stanoviť presný pomer medzi uvedenými záväzkami a znížením svojej poľnohospodárskej výroby.

33 Práve z týchto dôvodov účasť na agroenvironmentálnych opatreniach stanovených v nariadeniach č. 2078/92 a 1257/1999 spôsobuje podľa článku 40 ods. 5 nariadenia č. 1782/2003 pre poľnohospodárov rovnaké dôsledky ako v prípade, že ich produkcia bola nepriaznivo ovplyvnená prípadom vyššej moci alebo mimoriadnymi okolnosťami.

34 Z toho vyplýva, že článok 40 ods. 5 prvý pododsek nariadenia č. 1782/2003 sa má vykladať v tom zmysle, že každý poľnohospodár môže na základe samotnej skutočnosti, že sa na neho v priebehu referenčného obdobia vzťahovali agroenvironmentálne záväzky podľa nariadení č. 2078/92 a 1257/1999, požiadať, aby sa jeho referenčná čiastka vypočítala na základe kalendárneho roka alebo kalendárnych rokov referenčného obdobia, ktoré týmito záväzkami neboli ovplyvnené.

O druhej otázke

35 Svojou druhou otázkou sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či sa článok 40 ods. 5 druhý pododsek nariadenia č. 1782/2003 má vykladať v tom zmysle, že členské štáty môžu založiť nárok na opätovné zhodnotenie referenčnej čiastky poľnohospodárov, ktorých produkcia bola ovplyvnená z dôvodu agroenvironmentálnych záväzkov, ktoré mali počas celého obdobia rokov 1997 až 2002, na porovnaní medzi čiastkou priamych platieb získanou počas posledného roka neovplyvneného agroenvironmentálnym záväzkom aj v prípade, ak tento rok o osem rokov predchádza referenčné obdobie, a priemernou ročnou čiastkou priamych platieb získanou počas referenčného obdobia.

36 Vzhľadom na odpoveď na prvú otázku treba na druhú otázku odpovedať tak, že článok 40 ods. 5 druhý pododsek nariadenia č. 1782/2003 sa má vykladať v tom zmysle, že každý poľnohospodár môže na základe samotnej skutočnosti, že sa na neho v rokoch 1997 až 2002 vzťahovali agroenvironmentálne záväzky podľa nariadení č. 2078/92 a 1257/1999, požiadať, aby sa jeho referenčná čiastka vypočítala na

základe objektívnych kritérií tak, aby sa zabezpečilo rovnaké zaobchádzanie so všetkými poľnohospodármi a zabránilo sa deformácii trhu a hospodárskej súťaže, čo musí overiť vnútroštátny súd.

37 Je potrebné dodať, že v súlade so zásadou lojálnej spolupráce je úlohou vnútroštátnych súdov v rámci svojej právomoci uplatniť článok 40 ods. 5 prvý a druhý pododsek nariadenia č. 1782/2003 a zabezpečiť plný účinok týchto ustanovení a zároveň v prípade potreby z vlastnej iniciatívy neuplatniť akékoľvek odporujúce ustanovenie vnútroštátneho práva, aj keby bolo prijaté neskôr (pozri v tomto zmysle rozsudky z 9. marca 1978, Simmenthal, 106/77, Zb. s. 629, bod 24, a z 26. februára 2013, Åkerberg Fransson, C-617/10, bod 45).

O trovách

38 Vzhľadom na to, že konanie pred Súdnym dvorom má vo vzťahu k účastníkom konania vo veci samej incidenčný charakter a bolo začaté v súvislosti s prekážkou postupu v konaní pred vnútroštátnym súdom, o trovách konania rozhodne tento vnútroštátny súd. Iné trovy konania, ktoré vznikli v súvislosti s predložením pripomienok Súdnemu dvoru a nie sú trovami uvedených účastníkov konania, nemôžu byť nahradené.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (prvá komora) rozhodol takto:

1. **Článok 40 ods. 5 prvý pododsek nariadenia Rady (ES) č. 1782/2003 z 29. septembra 2003, ktorým sa stanovujú spoločné pravidlá režimov priamej podpory v rámci Spoločnej poľnohospodárskej politiky a ktorým sa zavádzajú niektoré režimy podpory pre poľnohospodárov a ktorým sa menia a dopĺňajú nariadenia (EHS) č. 2019/93, (ES) č. 1452/2001, (ES) č. 1453/2001, (ES) č. 1454/2001, (ES) č. 1868/94, (ES) č. 1251/1999, (ES) č. 1254/1999, (ES) č. 1673/2000, (EHS) č. 2358/71 a (ES) č. 2529/2001, zmeneného a doplneného nariadením Rady (ES) č. 1009/2008 z 9. októbra 2008, sa má vykladať v tom zmysle, že každý poľnohospodár môže na základe samotnej skutočnosti, že sa na neho v priebehu referenčného obdobia vzťahovali agroenvironmentálne záväzky podľa nariadenia Rady (EHS) č. 2078/92 z 30. júna 1992 o poľnohospodárskych výrobných metódach zlučiteľných s požiadavkami ochrany životného prostredia a so zachovaním krajiny a nariadenia Rady (ES) č. 1257/1999 zo 17. mája 1999 o podpore rozvoja vidieka z Európskeho poľnohospodárskeho usmerňovacieho a záručného fondu (EPUZF) a ktorým sa menia a rušia niektoré nariadenia, zmeneného a doplneného nariadením Rady (ES) č. 2223/2004 z 22. decembra 2004, požiadať, aby sa jeho referenčná čiastka vypočítala na základe kalendárneho roka alebo kalendárnych rokov referenčného obdobia, ktoré týmito záväzkami neboli ovplyvnené.**

2. **Článok 40 ods. 5 druhý pododsek nariadenia č. 1782/2003, zmeneného a doplneného nariadením č. 1009/2008, sa má vykladať v tom zmysle, že každý poľnohospodár môže na základe samotnej skutočnosti, že sa na neho v rokoch 1997 až 2002 vzťahovali agroenvironmentálne záväzky podľa nariadenia č. 2078/92 a nariadenia č. 1257/1999, zmeneného a doplneného nariadením č. 2223/2004, požiadať, aby sa jeho referenčná čiastka vypočítala na základe objektívnych kritérií tak, aby sa zabezpečilo rovnaké zaobchádzanie so všetkými poľnohospodármi a zabránilo sa deformácii trhu a hospodárskej súťaže, čo musí overiť vnútroštátny súd.**

Podpisy